

THEATER | NEDERLANDSE PREMIÈRE | LAGOS/LISSABON, PORTUGAL

ANA BORRALHO & JOÃO GALANTE

Trigger of Happiness

ANA BORRALHO EN JOÃO GALANTE OVER *TRIGGER OF HAPPINESS*

Zoektocht naar geluk

In de voorstelling *Trigger of Happiness* geven de Portugese theatermakers Ana Borralho en João Galante jongvolwassenen letterlijk en figuurlijk de ruimte. Een groep lokale jongeren tussen de 18 en 23 jaar, met en zonder podiumervaring, gaat in deze voorstelling op zoek naar de aard van geluk. Het resultaat is ontwapenend en eerlijk spel, rechtstreeks puttend uit het echte leven. "Het mooiste van *Trigger of Happiness* is de discussie die op gang komt nadat jongeren de vrijheid hebben genomen zich uit te spreken."

Jong zijn, is er iets mooiers? Weinig verantwoordelijkheden en opstaan zonder kater. "Alles ligt nog open, de mogelijkheden zijn eindeloos!", roepen de ouders hun net volwassen kroost toe. Gemakshalve wordt de knagende vertwijfeling en gitzwarte eenzaamheid die daaraan gepaard gaan even vergeten. De jonge mens moet zich voor het eerst een weg banen door de grote-mensen-jungle, waar zelfmedicatie, vluchtgedrag en snelle seks op de loer liggen. Waarom hebben we dat nooit geleerd op school? Hoe een gelukkig mens te zijn? En de wereld daarbuiten, is daar wel geluk te vinden? Om jongeren aan de praat te krijgen over dergelijke zware materie presenteren Ana en João in *Trigger of Happiness* de aloude methode van het spelen van een – ietwat ongezeilig – gezelschapsspel. "Aan een lange tafel spelen zij Russisch Roulette", vertelt Borralho. "Eén voor één zetten de jongeren de loop van een revolver tegen hun slaap en halen de trekker over." Bij de ongelukkige knalt er geen kogel, maar een ballonnetje met gekleurd poeder vanuit de desbetreffende kamer.

GRAND THEATRE | 105 MIN

do 23 aug | 20:00 uur | vr 24 en za 25 aug | 20:45 uur

entree | 12,50

taal | Nederlands

N
D
E
R
N

De getroffen, gehuld in een wolk van kleur, haalt een stuk papier uit de revolver met een vraag erop en moet deze beantwoorden middels een anekdote. "Het is eigenlijk een soort truth or dare, een manier voor jonge mensen om open te vertellen en ervaringen te delen", vult Galante aan.

'Elke voorstelling selecteren wij weer andere vragen'

Aan het interview dat Borralho en Galante samen geven is te merken dat zij zowel op professioneel als persoonlijk vlak intiem met elkaar verbonden zijn. Zij ontmoetten elkaar op de kunstacademie in Lissabon en werken sinds 2001 samen aan projecten die zich bewegen tussen de disciplines theater, dans en installatie. Een centrale gedachte hierin is dat kunst vooral menselijk en realistisch moet zijn, op zoek naar de opmaak van onze samenleving. Net als in het internationaal succesvolle stuk Atlas, waar uiteindelijk honderd mensen zonder podiumervaring voor het voetlicht kwamen vertellen over hun leven, rezoneert in *Trigger of Happiness* het devies van Joseph Beuys: "Everybody is an artist", iedereen is een kunstenaar. Het leven als kunstwerk.

Het duo selecteert de deelnemers voor *Trigger of Happiness* niet zelf, vertellen zij. De selectie van 15 tot 25 jongeren wordt gedaan door het theater, of in dit geval het festival waar ze komen spelen. Gedurende een zevendaagse workshop worden de deelnemers op het stuk voorbereid, zonder precies te weten welke vragen zij tijdens de opvoering krijgen. Galante: "Elke voorstelling selecteren wij weer andere vragen, zonder te weten hoe de jongeren op de vragen zullen reageren. Dit biedt elke keer weer verrassende, interessante uitkomsten."

Tijdens verschillende residenties in Europa verzamelde het stel zo'n 300 vragen. Borralho: "In steden als Boedapest, Lissabon, Monteuil en Valenciennes hebben we jongeren voorgelegd welke vragen zij belangrijk vinden. Uit die verzameling maakten we weer een selectie." Galante voegt toe: "Het gaat niet om vragen die je met 'ja' of 'nee' kunt beantwoorden. Een open vraag werkt ook niet goed, omdat die vaak weer te breed is. We kiezen voor duidelijke, eerlijke vragen, zoals: 'Zijn we veroordeeld om het gedrag van onze ouders te herhalen?', 'Wat weet jij over mij?' en 'Wat is het gelukkigste moment van je leven?' De vragen vormen triggers om een discours en discussie op gang te brengen. Hieruit blijkt dat verschillende realiteiten naast elkaar kunnen bestaan."

Gedeelde smart

Het bijzondere van *Trigger of Happiness* is dat de voorstelling op het podium pas tot stand komt. Borralho en Galante zijn in de voorstelling enkel aanwezig in de door hen vooraf bepaalde onderdelen, zoals de vorm van het Russisch Roulette en de vragen. Maar het uiteindelijke spel wordt in het moment bepaald door toevalligheden. Welke vragen worden er gesteld? Wie gaat erop reageren? En wat wordt er gedeeld door de getroffen jongere? Voor de ogen van het publiek, de makers én de deelnemers zelf ontvouwt zich scène voor scène een authentiek geheel, dat volgens het duo een tapijt van intieme verhalen van jongeren uit de regio laat ontstaan die zeer herkenbaar zijn en tegelijkertijd een inkt in hun leefwereld geven.

Het delen van verhalen en ervaringen biedt niet alleen steun aan de deelnemers, maar vindt ook zijn weerslag bij het publiek. Door jonge mensen op het podium op een eerlijke en kwetsbare wijze te zien worstelen met zichzelf en met het leven, wordt het publiek de mogelijkheid geboden zelf eveneens terug te denken aan jeugdromen en het omgaan met veranderingen. De zoektocht naar geluk is immers voor iedereen, ongeacht verschillen in leeftijd en ervaring, even actueel als confronterend.

Soms is het best lastig om het leven als een kunstwerk te zien. Hoe kun je de schoonheid van het leven blijven inzien in een leven vol angsten, behoeftes en knellende familiebanden, in een wereld waar sociaal onrecht en politieke conflicten jouw individuele vrijheid nog verder indammen? Het antwoord is simpel, menen Ana en João: door te delen, te vertellen, te luisteren. De intimiteit van het spreken en het aanhoren van ervaringen van anderen zijn belangrijke stappen richting geluk, omdat het volgens het duo dé manier is om in contact met anderen te blijven.